

Jubileumboek 2001-2011

Inhoud

Vooraf.....	7
Ten geleide (E.J. Lammers)	9
We moeten de krachten bundelen, publieke én private (C. Devlies).....	11
IFA in vogelvluucht.....	21
Missie en visie.....	23
Forensic auditor.....	23
Forensic audit	23
Strategie.....	24
Nationale Beroepsfederatie	25
Organigram.....	26
Raad van bestuur	27
Raad van advies.....	27
Bestuurscommissies	28
Leden.....	30
Registered Forensic Auditors	30
IFA 2001-2011: Artikelen	35
Digitale aspecten (B. De Bie).....	37
Privaat wettelijk kader 2001-2011 (S. De Meulenaer).....	43
Evolutie van de fraude in de financiële sector (M. De Rouck)	47
Forensic auditing en corporate governance: een bewogen decennium (M. De Samblanx).....	55
Tien jaar fraudebestrijding (J. Denolf en J. Buys).....	61
Publiek-Private Samenwerking (R. Hoskens)	71
European Anti-fraud office (OLAF) (M. Janssoone)	77
Forensic accounting en forensic auditing: van creatief boekhouden tot fraudeonderzoek (Chr. Lefebvre)	81
Beschouwingen over de internationale aanpak van de carrouselfraude (F. Philipsen)	97
De bevoegdheden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (J.-P. Servais en C. Dendauw).....	105
Forensische Audit in België (F. Staelens)	127
De bedrijfsrevisor en fraude, een eeuwenoud verhaal maar in volle evolutie (L. Toelen).....	147
Forensic audit in international context (J. Vlogaert)	153

De bevoegdheden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen

Jean-Paul Servais en Catherine Dendauw

Een

In 1935 heeft de wetgever voor het eerst de functie van de externe auditor belast met een opdracht van algemeen belang in het leven geroepen. Het ging om de tussenkomst van een erkende revisor in het kader van de controle van de rekeningen van kredietinstellingen. Men heeft echter moeten wachten tot 1953 vooraleer het beroep van externe auditor werd gereguleerd door de oprichting van het Instituut der Bedrijfsrevisoren, een beroepsorganisatie die door de wet is ingesteld en waarvan elke persoon die in België wettelijke controleopdrachten uitvoert lid moet zijn.

In 1985 heeft de wetgever een wettelijk kader ingericht voor het beroep van accountant, hoewel het beroep reeds sinds vele jaren bestond.

Het is in deze periode dat de Hoge Raad is opgericht, op dat ogenblik overigens enkel bevoegd voor het bedrijfsrevisoraat.

In 1987 werd een verzoek ingediend door de Nationale Associatie der Boekhouders van België (NABB) bij de Minister van Middenstand teneinde de bescherming van de beroepstitel van «boekhouder» te bekomen en om de uitoefening van deze beroepsactiviteit te reglementeren.

Het heeft geduurd tot 1992 vooraleer het Beroepsinstituut van Boekhouders (BIB) werd opgericht en de beroepstitel en de uitoefening van het beroep van boekhouder werd beschermd. Het BIB is echt van start gegaan in 1993, nadat verkiezingen waren gehouden.

Wat de erkenning van de belastingconsulenten en van de fiscalisten betreft, sleepten de discussies lang aan en leidden pas veel later tot oplossingen. In de voorbereidende werkzaamheden van de zogenaamde “wet tot hervorming van het bedrijfsrevisoraat” in 1985 is herhaaldelijk de noodzaak van een erkenning van het beroep van “belastingconsulent” aan bod gekomen, maar dit voorstel is uiteindelijk niet weerhouden. Het is pas in 1999, meer in het bijzonder door de goedkeuring van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, dat de titel van “belastingconsulent” (geïntegreerd in het IAB) en de titel van “erkend boekhouder-fiscalist” (geïntegreerd in het BIBF) wettelijk erkend zijn.

Twee

In 1999 heeft de wetgever het begrip “economische beroepen” in het leven geroepen en de Hoge Raad omgevormd tot de “Hoge Raad voor de Economische Beroepen”. Het concept “economische beroepen”, omvat - zonder de specificiteiten van de diverse economische beroepen uit het oog te verliezen - meer dan 13.000 beoefenaars van cijferberoepen, zijnde het derde vrije beroep (na de medische en paramedische beroepen) en op gelijke hoogte met de advocaten en de architecten.

Tot de economische beroepen behoren personen die gespecialiseerd zijn in drie grote domeinen:

- de wettelijke controle van de jaarrekening (externe audit)
- de boekhouding
- de fiscaliteit.

De leden van de economische beroepen moeten, in toepassing van de wettelijke bepalingen, toetreden tot minstens één van de drie beroepsorganisaties:

- Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR);
- Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB) en
- Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF).

Het is op basis hiervan dat alle leden van de economische beroepen genieten van een erkenning van hun beroepstitel. Enkel de leden van één van de drie beroepsorganisaties (IBR/ IAB / BIBF) kunnen gebruik maken van de gereguleerde titels.

Bovendien genieten bepaalde beroepsbeoefenaars van een bescherming van de activiteit zelf. Dit is het geval voor twee specialisatiegebieden: het uitvoeren van wettelijke controleopdrachten en het voeren van de boekhouding:

- De bedrijfsrevisoren zijn de enigen die in België wettelijke controleopdrachten kunnen uitvoeren;
- Het voeren van de boekhouding is voorbehouden voor de beroepsbeoefenaars met de volgende titels: bedrijfsrevisor, accountant, erkend boekhouder of erkend boekhouder-fiscalist.

Daarentegen zijn de activiteiten in fiscale aangelegenheden niet voorbehouden aan de (of aan bepaalde) leden van de economische beroepen. Bijgevolg kunnen andere personen dergelijke diensten eveneens aanbieden.

Drie

Bepaalde beroepsbeoefenaars, leden van de economische beroepen, dragen meerdere titels, hetzij in het kader van de “economische beroepen” in de zin van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, hetzij omdat zij titels

cumuleren die niet onverenigbaar zijn met het principe van waardigheid die aan de grondslag ligt van hun beroep. Het is in dit opzicht dat talrijke bedrijfsrevisoren of accountants ook de titel van fraude-auditor dragen (beter gekend als “*forensic auditor*”).

Conceptueel gezien zouden de “*forensic auditors*” perfect deel kunnen uitmaken van de economische beroepen, gezien de opdrachten die ze uitvoeren.

Het voornaamste verschil ingeval van een opdracht inzake een forensische audit is dat het uitgangspunt “*professional scepticism*” dat toepasselijk is zowel op de bedrijfsrevisoren, de accountants, de belastingconsulenten, de erkende boekhouders of de erkende boekhouders-fiscalisten in hun klassieke opdrachten, geen toepassing vindt.

Onder “*professional scepticism*”, moet worden verstaan dat de beroepsbeoefenaar een opdracht uitvoert in een onderneming aangezien hij ervan overtuigd is dat hij vertrouwen kan hebben in de leiding ervan en in de eventuele structuur van de interne controle. Dit vertrouwen, zelfs indien dit een uitgangspunt vormt, mag geenszins onbeperkt zijn, want elke beroepsbeoefenaar moet een kritische benadering hebben en de uitgangspunten die door de bedrijfsleiding worden vooropgesteld, in vraag stellen.

Ingeval van een opdracht van “*forensic audit*”, wordt het uitgangspunt omgekeerd. Niets wordt beschouwd als zijnde verworven en alles moet in vraag gesteld worden teneinde de relevantie ervan na te gaan.

Toch is het zo dat het merendeel van de technieken die door de forensische auditors worden gebruikt, nauw verwant zijn met deze die toegepast worden door de leden van de wettelijk erkende economische beroepen (in het bijzonder de bedrijfsrevisoren die belast zijn met een opdracht van wettelijke rekeningcontrole).

Vier

De voornaamste evoluties die de Hoge Raad heeft doorgemaakt, situeren zich logischerwijze rond dezelfde data als de evoluties van de diverse onderdelen van de economische beroepen: 1985, 1993, 1999 en 2007.

Deze data stemmen eveneens overeen met de uitbreidingen van de bevoegdheden van de Hoge Raad, hetzij door de integratie van een bijkomende hoedanigheid (“koepelinstelling” waarvan de bevoegdheid wordt verruimd), hetzij door de toevoeging van een opdracht door de wetgever.

Adviesbevoegdheid van de Hoge Raad ten aanzien van de diverse onderdelen van de economische beroepen

Vijf

De Hoge Raad moet sinds 1985, “worden geraadpleegd over elk besluit ter uitvoering van de wet van 22 juli 1953 alsmede over elke beslissing met een algemene strekking die door het Instituut der Bedrijfsrevisoren wordt genomen”²⁷.

In het kader van deze algemene adviserende bevoegdheid, moet de Hoge Raad bijzondere aandacht besteden aan “de uitoefening door de bedrijfsrevisoren van de opdrachten bepaald in het nieuwe artikel 15bis van de wet van 20 september 1948 houdende de organisatie van het bedrijfsleven, ten aanzien van de ondernemingsraad”²⁸.

Zes

In 1993 heeft de wetgever de bevoegdheden van de Hoge Raad voor het Bedrijfsrevisoraat *ratione personae* uitgebreid tot de werkzaamheden van het Instituut der Accountants en tot alle reglementeringen inzake de organisatie van het beroep van accountant. Bij deze gelegenheid werd de Hoge Raad omgedoopt tot de “Hoge Raad voor het Bedrijfsrevisoraat en de Accountancy”.

De bevoegdheden van de Hoge Raad zijn uitgebreid met deze van de accountants ingevolge een amendement²⁹ ingediend door de heer De Clerck. Dit amendement volgde op een advies van de Hoge Raad voor het Bedrijfsrevisoraat³⁰ en maakte het mogelijk om een deel van voornoemd advies van de Hoge Raad in de wettelijke bepalingen te integreren³¹.

De bevoegdheid van de Hoge Raad was, in de periode van 1985 tot 1993, beperkt tot het bedrijfsrevisoraat. Tijdens de parlementaire voorbereidingen van de wet van 21 februari 1985 werd evenwel een uitbreiding tot de bevoegdheid voor de accountancy overwogen. Echter, de Minister van Economische Zaken was destijds van mening dat

---

²⁷ Parl. St. (GZ 1982-1983), *Kamer van Volksvertegenwoordigers*, 552/1, wetsontwerp van 21 februari 1983 tot hervorming van het bedrijfsrevisoraat, Memorie van toelichting, p. 4.

²⁸ Parl. St. (GZ 1982-1983), *Kamer van Volksvertegenwoordigers*, 552/1, wetsontwerp van 21 februari 1983 tot hervorming van het bedrijfsrevisoraat, Memorie van toelichting, p. 44.

²⁹ Parl. St. (GZ 1991-1992), *Kamer van Volksvertegenwoordigers*, 491/4, amendement nr. 60 van de heer DE CLERCK op het wetsontwerp tot wijziging, wat de fusies en splitsingen van vennootschappen betreft, van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935, pp.1-3.

³⁰ Hoge Raad voor het Bedrijfsrevisoraat, Jaarverslag 1992-1993, advies van 25 juni 1992 betreffende de fusie en splitsing van vennootschappen, HRB 92/01.03.D, pp. 21-30 (uittreksel, § 20 *in fine* van het advies, p. 29).

³¹ Zie eveneens de paragrafen 10, 20 en 27 van onderhavige bijdrage.

dit minder aangewezen leek omwille van de volgende reden: “*Andere vrije beroepen kennen immers ook geen inspraak in hun beroepsorganisatie door partijen die het algemeen belang vertegenwoordigen. Dat dit laatste wel georganiseerd wordt voor bedrijfsrevisoren houdt verband met de zeer specifieke opdrachten die deze laatste te vervullen hebben en met de historische ontwikkelingen van hun beroep.*”³².

In 1993 werd het debat opnieuw geopend. “*De uitbreiding van de bevoegdheid van de Hoge Raad tot het Instituut der Accountants is zeer logisch gelet op het feit dat de wetgever een reeks controle-opdrachten die voorheen exclusief aan de revisor waren voorbehouden (ingevolge de wetten van 18 en 20 juli 1991) ook heeft toevertrouwd aan de accountant terwijl het niet uitgesloten is dat in de nieuwe fusiewet wordt voortgegaan op de ingeslagen weg.*”³³. In het bijzonder moet het risico vermeden worden dat “*twee beroepsbeoefenaars die horen tot een verschillend Instituut, dezelfde wettelijke controle-opdrachten zouden vervullen, maar zouden onderworpen zijn aan verschillende deontologische regels.*”³⁴.

In dit verband kan opgemerkt worden dat deze uitbreiding van de bevoegdheden van de Hoge Raad tot de accountants er toe heeft geleid dat de Hoge Raad een bijkomende taak van permanent overleg heeft waar te nemen.

Zeven

In 1999 heeft de wetgever ervoor geopteerd om een wettelijke erkenning te verlenen aan de fiscale beroepen. Bij het afsluiten van de parlementaire debatten zijn twee titels wettelijk erkend (deze van “belastingconsulent” en van “erkend boekhouder-fiscalist”), zonder dat daarom echter een monopolie wordt gegeven aan deze twee categorieën van beroepsbeoefenaars.

Rekening houdend met de nauwe verwevenheid in België tussen de boekhouding en de fiscaliteit heeft de wetgever gekozen voor een integratie van de fiscale beroepen in twee reeds wettelijk erkende beroepsorganisaties :

---

³² Parl. St. (GZ 1983-1984), *Kamer van Volksvertegenwoordigers*, 552/35, Verslag van 25 juni 1984 uitgebracht in naam van de bijzondere Commissie door de heer VERHAEGEN met betrekking tot het wetsontwerp tot hervorming van het bedrijfsrevisoraat, p. 107.

³³ Hoge Raad voor het Bedrijfsrevisoraat, Jaarverslag 1992-1993, advies van 25 juni 1992 betreffende de fusie en splitsing van vennootschappen, HRB 92/01.03.D, pp. 21-30 (uittreksel, § 19 van het advies, p. 28).

³⁴ Hoge Raad voor het Bedrijfsrevisoraat, Jaarverslag 1992-1993, advies van 25 juni 1992 betreffende de fusie en splitsing van vennootschappen, HRB 92/01.03.D, pp. 21-30 (uittreksel, § 17 van het advies, p. 27).

Parl. St. (BZ 1991-1992), *Kamer van Volksvertegenwoordigers*, 491/5, Verslag uitgebracht door de heer POTY in naam van de Commissie belast met de problemen van handels- en economisch recht, 23 september 1992, pp. 30-32.

- *Belastingconsulenten* zijn geïntegreerd in het Instituut der Accountants, omgevormd tot het “Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten”;
- *Erkende boekhouders-fiscalisten* zijn geïntegreerd in het Beroepsinstituut der Boekhouders, omgevormd tot het “Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten”.

In het kader van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen heeft de wetgever de bevoegdheid van de Hoge Raad voor het Bedrijfsrevisoraat en de Accountancy opnieuw uitgebreid en het begrip van de “economische beroepen in het leven geroepen”: de bedrijfsrevisoren, de accountants, de erkende boekhouders, de belastingconsulenten en de erkende boekhouders-fiscalisten. Deze vijf beroepen zijn gegroepeerd in drie Instituten: het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR), het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB) en het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF).

Op dat ogenblik kreeg de Hoge Raad de nieuwe benaming “Hoge Raad voor de Economische Beroepen”. Dit begrip omvat, rekening houdend met de specificiteiten van de diverse economische beroepen, meer dan 13.000 beroepsbeoefenaars.

Sinds de uitbreiding van de bevoegdheden van de Hoge Raad tot de belastingconsulenten, de erkende boekhouders en boekhouders-fiscalisten, is de opdracht van overleg van de Hoge Raad eveneens uitgebreid tot het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten.

Acht

Overeenkomstig artikel 54 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen is de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een autonoom organisme. Ze heeft als taak ertoe bij te dragen dat dat het algemeen belang en de vereisten van het maatschappelijk verkeer in acht worden genomen bij de uitoefening van opdrachten die de wet toevertrouwt aan de bedrijfsrevisor en aan de accountant, alsook bij de uitoefening van de werkzaamheden van de accountant, belastingconsulent, bedrijfsrevisor, erkende boekhouder en boekhouder-fiscalist.

Die taak krijgt gestalte in adviezen en aanbevelingen, verstrekt op eigen initiatief of op verzoek aan:

- de Regering ;
- het Instituut van de Bedrijfsrevisoren;
- het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten;
- het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten.

Opgemerkt kan worden dat het artikel 54 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen preciseert dat deze adviezen en aanbevelingen in het bijzonder betrekking hebben op de uitoefening van opdrachten die bedoeld worden in artikel 15bis van de wet van 20 september 1948 houdende de organisatie van het bedrijfsleven (ondernemingsraden).

Negen

Naast de verplichte adviesaanvragen, kunnen de Instituten het initiatief nemen om bepaalde documenten aan de Hoge Raad voor te leggen. Dit wordt bedoeld in de drie volgende alinea's uit het Verslag aan de Koning voorafgaand aan het koninklijk besluit van 23 juni 1994 in uitvoering van de wet inzake de Hoge Raad³⁵:

“Dit sluit niet uit dat, teneinde de Hoge Raad adequaat te informeren met het oog op de uitvoering van zijn opdracht, de Instituten kunnen verzocht worden alle beslissingen die zij nemen met algemene draagwijdte, ter kennis te brengen van de Hoge Raad.

Niets belet bovendien dat de Instituten alle beslissingen met algemene draagwijdte aan het voorafgaand advies van de Hoge Raad voorleggen, ook deze die op grond van gezegd artikel 101, § 1, vierde lid, niet verplicht aan het advies van de Hoge Raad moeten onderworpen worden.

Het weze onderstreept dat het in beide gevallen gaat om een facultatieve kennisgeving of raadpleging, die kadert in de regeling welke terzake is uitgewerkt in artikel 101, § 1, tweede lid van de wet : zoals de Raad van State liet opmerken is er geen bepaling in de wet die de Koning ertoe machtigt het toezicht op de naleving van de in artikel 101, § 1, vierde lid van de wet vervatte verplichting te organiseren. De Koning mist derhalve de bevoegdheid om - met het oog op het uitoefenen van een dergelijk toezicht - de beide Instituten ertoe te verplichten de Hoge Raad te informeren of te raadplegen in verband met "elke" door hen genomen beslissing met algemene strekking, met andere woorden ook van beslissingen die niet werden genomen in toepassing van de artikelen 9, 10 en 18bis van de wet van 22 juli 1953 en van artikel 88 van de wet van 21 februari 1985”.

---

³⁵ Koninklijk besluit van 23 juni 1994 tot uitvoering, wat de Hoge Raad voor het Bedrijfsrevisoraat en de Accountancy betreft, van artikel 101 van de wet van 21 februari 1985 tot hervorming van het Bedrijfsrevisoraat (*Belgisch Staatsblad*, 28 juni 1994). Dit koninklijk besluit is gewijzigd door het koninklijk besluit van 16 juli 2002 en is voortaan getiteld “Koninklijk besluit tot uitvoering, wat de Hoge Raad voor de Economische Beroepen betreft, van artikel 54 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen” (*Belgisch Staatsblad*, 12 september 2002, 2de editie).

Andere bevoegdheden van de Hoge Raad ten aanzien van de diverse onderdelen van de economische beroepen : permanent overleg en toezicht

Tien

De Hoge Raad organiseert een permanent overleg met het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten en het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten. De Hoge Raad kan hiervoor werkgroepen inrichten met elk van deze Instituten.

Deze opdracht van permanent overleg heeft de wetgever in 1993 aan de Hoge Raad toevertrouwd en deze opdracht is versterkt in 1999.

Reeds in het kader van de eerste parlementaire werkzaamheden, werd de nadruk gelegd op het belang van het overleg, of het nu gaat om het overleg tussen een Instituut en de Hoge Raad of tussen de Instituten. Naar aanleiding van zijn hoorzitting, stelde de Voorzitter van het Instituut der Bedrijfsrevisoren dat: « *De instelling van een Hoge Raad voor het Bedrijfsrevisoraat is een goed initiatief. Er zou echter gezorgd moeten worden voor een verbinding tussen deze Hoge Raad en het Instituut.* »³⁶.

De Minister voor Economische Zaken stelde in 1985³⁷: “*Het succes van de voorgestelde hervorming van het bedrijfsrevisoraat zal ongetwijfeld voor een groot deel afhankelijk zijn van de mate waarin een constructieve dialoog tot stand komt tussen enerzijds het Instituut der Bedrijfsrevisoren dat als professionele orde belast is met de organisatie van het beroep, en anderzijds een adviserende instelling zoals de Hoge Raad die tot doel heeft te fungeren als maatschappelijk klankbord.*”. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de talrijke overlegvergaderingen die de Hoge Raad voorstelt aan de vertegenwoordigers van de diverse betrokken Instituten, gepaard gaande met de installatie, op geregelde tijdstippen, van werkgroepen van de Hoge Raad met leden van de Instituten, in het bijzonder omtrent technische aspecten.

Elf

De Hoge Raad kan *een klacht neerleggen* bij de Tuchtcommissie van de respectievelijke Instituten, afhankelijk van de precieze omstandigheden, tegen één of meerdere bedrijfsrevisoren, accountants, belastingconsulenten, erkende boekhouders

---

³⁶ Parl. St. (GZ 1983-1984), Kamer van Volksvertegenwoordigers, 552/35, Verslag van 25 juni 1984 namens de Bijzondere commissie uitgebracht door de heer VERHAEGEN inzake het wetsvoorstel tot hervorming van het bedrijfsrevisoraat, Hoorzitting van de Voorzitter van het Instituut der Bedrijfsrevisoren, p. 39.

³⁷ Parl. St. (GZ 1984-1985), *Senaat*, 715/2, Verslag van 29 januari 1985 namens de Commissie voor de economische aangelegenheden uitgebracht door de heren NICOLAS en FÉVRIER inzake het ontwerp van wet van 21 februari 1983 tot hervorming van het bedrijfsrevisoraat, p. 5.

of boekhouders-fiscalisten. De betrokken Commissie stelt de Hoge Raad in kennis over het gevolg dat aan deze klacht wordt gegeven.

Twaalf

In 1993 is deze fundamentele aanpak door de nieuwe bepalingen geenszins gewijzigd: ze laten de Hoge Raad voor het Bedrijfsrevisoraat en de Accountancy toe om rechtstreeks bij de Tuchtcommissie van één van de beide Instituten (IBR en IDAC) klacht in te dienen ; de tuchtinstantie moet de Hoge Raad op de hoogte brengen van het resultaat van deze klacht. Opgemerkt kan worden dat deze bevoegdheid om de tuchtinstantie rechtstreeks te vatten verder gaat dan de mogelijkheid die openstaat voor de Procureur-generaal bij het Hof van Beroep. Verder kan aangestipt worden dat de wet in geen enkele beroepsmogelijkheid voorziet tegen de beslissing van de Hoge Raad.

Dertien

In 1999 is deze opdracht uitgebreid tot het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten.

C. Bevoegdheden van de Hoge Raad in het kader van het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren

Veertien

Sinds 2007 is de Hoge Raad voor de Economische Beroepen belast met een aantal bijkomende opdrachten in verband met het bedrijfsrevisoraat, in het kader van het systeem van het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren dat in België is ingericht.

Vijftien

Deze nieuwe opdrachten kunnen gesitueerd worden binnen het kader van de « auditrichtlijn » van 2006. In artikel 32 van deze richtlijn wordt voorgeschreven dat elke Lidstaat een stelsel van publiek toezicht moet organiseren waaraan de eindverantwoordelijkheid wordt toevertrouwd betreffende de regulering van en het toezicht op de werkzaamheden van de wettelijke auditor bij de uitvoering van de wettelijke taken.

Artikel 32, § 4 van de “auditrichtlijn” legt elke Lidstaat de verplichting op om een stelsel van publiek toezicht te organiseren met de eindverantwoordelijkheid voor het toezicht op:

enerzijds algemene aspecten van het beroep van wettelijke auditor:

eindverantwoordelijkheid voor het toezicht op de goedkeuring van normen inzake beroepsethiek en interne kwaliteitsbeheersing van auditkantoren, alsook van controlestandaarden en,

anderzijds de controle van individuele dossiers van de wettelijke auditors:

eindverantwoordelijkheid voor:

- het toezicht op de toelating en registerinschrijving van wettelijke auditors en auditkantoren; maar eveneens
- de permanente scholing, kwaliteitsborging, onderzoeksregelingen; en
- het tuchtsysteem.

In het kader van de omzetting in Belgisch recht van de voorschriften uit artikel 32 van de richtlijn 2006/43/EG inzake de wettelijke rekeningcontrole, heeft de wetgever gekozen voor een “systeem” van publiek toezicht, bestaande uit diverse organen die elk op hun beurt een deel van deze eindverantwoordelijkheid inzake publiek toezicht op zich nemen.

Uit artikel 43, § 1 van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor (hierna de wet van 22 juli 1953) vloeit inderdaad voort dat: *“Het systeem van publiek toezicht, waarop de eindverantwoordelijkheid van het toezicht rust, is als volgt samengesteld:*

- *de Minister die bevoegd is voor Economie,*
- *de Procureur-generaal,*
- *de Kamer van verwijzing en instaatstelling,*
- *de Hoge Raad voor de Economische Beroepen,*
- *het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris en*
- *de tuchtinstanties.”*

Zestien

De verschillende materies die het voorwerp moeten uitmaken van een publiek toezicht, overeenkomstig de bepalingen van het artikel 32, § 4 van de richtlijn 2006/43/EG inzake de wettelijke controleopdrachten, zijn in het Belgisch recht als volgt opgenomen:

Uittreksel van artikel 32 van de richtlijn 2006/43/EG inzake de wettelijke controleopdrachten:	Omzetting in Belgisch recht:
Het stelsel van publiek toezicht veronderstelt de eindverantwoordelijkheid voor het toezicht op:	
a) de toelating en registerinschrijving van wettelijke auditors en auditkantoren; en	De Procureur-generaal kan beroep aantekenen tegen elke beslissing van de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren inzake het bijhouden van het openbaar register.
b) de goedkeuring van normen op het gebied van beroepsethiek en interne kwaliteitbeheersing van auditkantoren, alsook van controlestandaarden; en	De Hoge Raad voor de Economische Beroepen is belast met de goedkeuring van de normen en aanbevelingen voorgesteld door het Instituut van de Bedrijfsrevisoren. Deze goedkeuring wordt gevolgd door een goedkeuring van de Minister van Economie. De goedkeuring van deze normen en aanbevelingen zal het voorwerp uitmaken van een bericht dat gepubliceerd wordt in het <i>Belgisch Staatsblad</i> . De adviezen, omzendbrieven en mededelingen dienen te worden overgemaakt aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen tegelijkertijd met de overmaking aan de bedrijfsrevisoren. De Hoge Raad zal belast worden met een onderzoek <i>a posteriori</i> .
c) permanente scholing, kwaliteitsborging en onderzoeks- en tuchtregelingen.	De Kamer van verwijzing en instaatstelling is belast met het toezicht op de permanente vorming (via de kwaliteitscontrole), op de kwaliteitscontrole en op het onderzoekssysteem (toezicht). De tuchtinstanties (Tuchtcommissie en Commissie van Beroep) zijn ermee belast om tuchtsancties uit te spreken.

Daarnaast maakt het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris, opgericht door de Belgische wetgever in 2003, deel uit van het Belgisch systeem van toezicht. Dit orgaan is belast met twee soorten opdrachten:

- Het toestaan van een afwijking, op verzoek van een bedrijfsrevisor, op het algemeen principe uit het Wetboek van vennootschappen inzake de “one to one”-regel, waardoor de activiteiten die een bedrijfsrevisor of een bedrijfsrevisoren-

kantoor (en zijn netwerk) mag uitvoeren, beperkt worden ingeval hij met een opdracht van wettelijke controle is belast (artikel 133, § 10 van het Wetboek van vennootschappen);

- Het toestaan van een afwijking, ingeval de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren dit voorstelt, waarmee een bedrijfsrevisor een functie van bediende kan bekleden (anders dan bij een andere bedrijfsrevisor of een ander bedrijfsrevisorenkantoor) of om een handelsactiviteit (rechtstreeks of onrechtstreeks) uit te oefenen, zoals de hoedanigheid van bestuurder van een handelsvennootschap (artikel 13, § 3 van de wet van 1953).

Deze twee soorten opdrachten zijn niet rechtstreeks bedoeld door de richtlijn 2006/43/EG inzake de wettelijke rekeningcontrole.

Zeventien

Meer in het bijzonder kan opgemerkt worden dat de bijkomende opdrachten inzake het bedrijfsrevisoraat die de wetgever in 2007 aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft toevertrouwd, uiteenlopend zijn :

C.1. Goedkeuring van de beroepsnormen en –aanbevelingen

Achttien

Sinds 2007 is de Hoge Raad voor de Economische Beroepen belast met de goedkeuring van de beroepsnormen en –aanbevelingen die toepasselijk zijn op de bedrijfsrevisoren. Op deze goedkeuring volgt de goedkeuring door de federale Minister, bevoegd voor Economie, alsook de publicatie van een bericht in het *Belgisch Staatsblad*.

C.1.1. Aard van de normen en aanbevelingen die moeten goedgekeurd worden

Met betrekking tot de normen en aanbevelingen waarvoor de goedkeuring is vereist van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, enerzijds, en van de federale Minister die bevoegd is voor Economie, anderzijds, heeft artikel 30 van de wet van 22 juli 1953 geen beperkende draagwijdte.

Dit betekent dat de hierna beschreven procedure geldt voor alle door de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR) uitgebrachte normen en aanbevelingen.

In België geldt dit voor de normering in vier domeinen :

- controlenormen;
- ethische normen;
- normen inzake de permanente vorming;

- normen inzake kwaliteitscontrole bij auditkantoren.

C.1.2. Goedkeuringsprocedure van normen en aanbevelingen

C.1.2.1. Algemeen

Voor elke norm of aanbeveling die na 30 augustus 2007 is goedgekeurd, geldt de volgende procedure (artikel 30, §§ 1 en 4 van de wet van 22 juli 1953):

1. Het initiatiefrecht inzake het uitwerken van normen en aanbevelingen is door de wetgever aan de beroepsorganisatie die de bedrijfsrevisoren vertegenwoordigt, toevertrouwd. In dit verband formuleert de Raad van het IBR de voorstellen van beroepsnormen en -aanbevelingen die nuttig zijn voor:
  - De uitvoering van de wettelijke opdracht tot controle van jaarrekeningen en andere opdrachten die door of krachtens de wet aan de bedrijfsrevisoren zijn voorbehouden;
  - De onafhankelijke uitoefening van de wettelijke opdracht tot controle van jaarrekeningen;
  - Een verderzetting van de permanente vorming van bedrijfsrevisoren;
  - De controle van de goede uitoefening van de opdrachten van bedrijfsrevisoren via kwaliteitscontrole en toezicht.
2. De Raad van het IBR maakt de inhoud van elke ontwerpnorm of -aanbeveling openbaar en deelt (in voorkomend geval na aanpassing van de tekst die het voorwerp heeft uitgemaakt van de openbare raadpleging) een ontwerp van norm of aanbeveling mee aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen neemt kennis van de reacties die zijn geformuleerd in het kader van de openbare raadpleging en stelt vast in welke mate er (al dan niet) rekening is mee gehouden in het ontwerp van norm of aanbeveling dat voor goedkeuring is overgemaakt. De Hoge Raad vraagt aan het IBR om de onderliggende motieven, die aan de grondslag liggen van de wijzigingen die zijn aangebracht aan het document dat voor goedkeuring is overgemaakt, toe te lichten.

3. De Hoge Raad voor de Economische Beroepen kan de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen³⁸ (CBFA) raadplegen betreffende alle aspecten van een ontwerpnorm of -aanbeveling met betrekking tot organisaties van openbaar belang.

---

³⁸ Vanaf 1 april 2011 zal de benaming van deze instelling veranderen in FSMA (*Financial Services and Markets Authority*).

De bepalingen, met betrekking tot de organisaties van openbaar belang, in de normen betreffende kwaliteitscontrole, kunnen slechts door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen worden goedgekeurd na raadpleging van de CBFA.

4. De Hoge Raad voor de Economische Beroepen beraadslaagt over de ontwerpnormen of -aanbevelingen na de vertegenwoordiger(s) van de Raad van het IBR te hebben gehoord.
5. De normen en aanbevelingen hebben pas uitwerking na goedkeuring door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de federale Minister die bevoegd is voor Economie.

De goedkeuring door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen gebeurt binnen drie maanden na indiening van het verzoek daartoe door het IBR. In geval van speciaal gemotiveerde hoogdringendheid kan die termijn worden herleid tot één maand, na onderling akkoord tussen de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en het IBR. Wettelijk is er geen enkele termijn bepaald voor de goedkeuring van een ontwerp van norm of aanbeveling ingediend door de federale Minister bevoegd voor Economie.

6. Over de goedkeuring door de federale Minister die bevoegd is voor Economie, van de normen en aanbevelingen en van latere bijwerkingen hiervan, wordt een bericht gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

De normen en aanbevelingen krijgen uitwerking op de dag van de publicatie van voormeld bericht in het Belgisch Staatsblad.

7. De normen en aanbevelingen alsook de bijwerkingen hiervan worden, enerzijds, op papier en op de website van het IBR en, anderzijds, op de website van de Hoge Raad gepubliceerd.

De hierboven toegelichte regels van artikel 30 van de wet van 1953 gelden voor de controlenormen en -aanbevelingen die in België van toepassing zijn, zolang op Europees niveau de beslissing uitblijft om het gebruik van internationale controlestandaarden op te leggen (artikel 26 van de “auditrichtlijn”). In dit verband vermeldt de “auditrichtlijn” geen enkele streefdatum.

C.1.2.2. Bijzondere gevallen

Indien het IBR nalaat zijn normen en aanbevelingen aan te passen aan de gewijzigde toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen of aan de internationale controlestandaarden, erkend in een wetgevingsinstrument van de Europese Commissie, kan de federale Minister die bevoegd is voor Economie, na advies van de Hoge Raad

voor de Economische Beroepen en het Instituut, de nodige wijzigingen aanbrengen (artikel 30, § 2 van de wet van 22 juli 1953).

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen en het IBR moeten de hen gevraagde adviezen binnen de drie maanden uitbrengen. Zoniet worden zij geacht een gunstig advies te hebben uitgebracht.

Voorts wordt erop gewezen dat het Verslag aan de Koning, dat het Koninklijk Besluit van 21 april 2007 voorafgaat, stelt dat *“indien de Hoge Raad in een bepaalde materie tekortkomingen vaststelt inzake de normatieve en reglementaire teksten die niet gedekt zijn door maatregelen op Europees niveau, de Raad van het Instituut ertoe gehouden is om dit aspect, zoals door de Hoge Raad geïdentificeerd, binnen een redelijke termijn te onderzoeken”*.

Van deze passage uit het Verslag aan de Koning vindt men geen enkel spoor terug in het koninklijk besluit van 21 april 2007. Wel vindt men dit voorschrift terug in artikel 34, § 1 van het Koninklijk Besluit van 7 juni 2007 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (*Belgisch Staatsblad* van 29 juni 2007, 3^e editie) dat als volgt luidt : *“De Raad [van het IBR] wordt op de hoogte gebracht door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen van de domeinen die niet gedekt worden door maatregelen genomen op Europees niveau, waarin deze laatste een leemte in normatieve en reglementaire teksten heeft vastgesteld”*.

C.1.3. Bindende kracht van normen en aanbevelingen

De derde paragraaf van artikel 30 van de wet van 22 juli 1953 stelt dat :

- de normen bindend zijn voor de bedrijfsrevisoren;
- de aanbevelingen eveneens bindend zijn, tenzij de bedrijfsrevisor in bijzondere omstandigheden kan motiveren dat de afwijking ten aanzien van de aanbeveling geen afbreuk doet aan de criteria vastgesteld in artikel 14, § 3 van de wet, met name:
  - Vooraleer een opdracht te aanvaarden, beschikken over de bekwaamheid, medewerking en tijd vereist om deze opdracht goed uit te voeren;
  - Zich met de nodige zorg en in volledige onafhankelijkheid kwijten van de hem toevertrouwde revisorale taken;
  - Geen opdrachten aanvaarden onder voorwaarden die een objectieve uitvoering daarvan in het gedrang zouden kunnen brengen;
  - Geen werkzaamheden uitoefenen die onverenigbaar zijn met de onafhankelijkheid van zijn taak;
  - Alle aanzienlijke bedreigingen voor zijn onafhankelijkheid en de veiligheidsmaatregelen die zijn genomen om deze bedreigingen in te perken, onderbouwen in zijn werkdocumenten.

C.2. Onderzoek *a posteriori* van de doctrinaire standpunten van het IBR

Negentien

Sinds 2007 is de Hoge Raad voor de Economische Beroepen er eveneens mee belast om *a posteriori* de doctrine die door het IBR ten behoeve van zijn leden wordt ontwikkeld, te onderzoeken.

C.2.1. Ontwikkeling van de doctrine door het IBR

De Raad van het IBR ontwikkelt de doctrine inzake de audittechnieken en de goede toepassing door de bedrijfsrevisoren van het wettelijk, reglementair en normatief kader dat de uitoefening van hun beroep regelt (artikel 30, § 5 van de wet van 1953). Dit gebeurt in de vorm van:

- adviezen
- omzendbrieven of
- mededelingen.

In het Verslag aan de Koning dat het Koninklijk Besluit voorafgaat, staat duidelijk vermeld: *“De Raad van het Instituut kan zijn doctrine enkel via adviezen, omzendbrieven of mededelingen ontwikkelen”*.

Gevolg gevend aan een opmerking ter zake van de Raad van State verduidelijkt het Verslag aan de Koning dat het Koninklijk Besluit voorafgaat ook de draagwijdte en het eventuele bindende karakter van de adviezen, omzendbrieven en mededelingen van het IBR:

- *“de adviezen, die geen bindend karakter hebben, weerspiegelen het standpunt van de Raad van het Instituut en laten in het bijzonder de bedrijfsrevisoren toe om de standpunten vooraf te kennen die de Raad zal nemen naar aanleiding van individuele dossiers”*;
- *“de omzendbrieven bevatten algemene deontologische aspecten en hebben geen bindend karakter in hoofde van de bedrijfsrevisoren”*;
- *“de mededelingen hebben een informatief karakter en hebben geen bindend karakter”*.

C.2.2. A posteriori-nazicht door de Hoge Raad

Op grond van artikel 30 van de wet van 1953 (§ 5):

- maakt het IBR de adviezen, omzendbrieven of mededelingen over aan de Hoge Raad;
- gaat de Hoge Raad de verenigbaarheid na van de adviezen, omzendbrieven of mededelingen van de Raad van het IBR met andere bepalingen.

Indien de Hoge Raad een onverenigbaarheid vaststelt tussen deze adviezen, omzendbrieven of mededelingen en een wet, besluit, norm of aanbeveling, nodigt hij het IBR uit om hieraan te verhelpen.

Indien het IBR hieraan geen gevolg geeft binnen de termijn die de Hoge Raad vaststelt, gaat de Hoge Raad over tot de openbaarmaking van zijn eigen stellingname.

Hierbij valt aan te stippen dat de wet geen termijn vaststelt voor het *a posteriori*-nazicht van adviezen, omzendbrieven en mededelingen die de Raad van het IBR aan de Hoge Raad voorlegt.

C.2.3. Termijn voor de mededeling van doctrinale standpunten

In het Verslag aan de Koning dat het Koninklijk Besluit van 21 april 2007 voorafgaat (in de toelichting van de artikelen) staat vermeld : *“Het overmaken van de adviezen, mededelingen of omzendbrieven aan de Hoge Raad gebeurt gelijktijdig met de verzending ervan aan de bedrijfsrevisoren”*.

In antwoord op een vraag ter zake van de Raad van State verduidelijkt het Verslag aan de Koning dat het Koninklijk Besluit van 21 april 2007 voorafgaat, *“dat de stellingname van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen bedoeld in het nieuwe artikel 30, § 5, derde lid, van de wet van 1953, betreffende de adviezen, omzendbrieven en mededelingen, geen bindend karakter hebben, in tegenstelling tot de goedkeuringsbevoegdheid die de Hoge Raad heeft met betrekking tot de normen en aanbevelingen”*.

C.3. Mededeling van informatie in verband met de onderbrekingen van de commissarisopdrachten in de loop van het mandaat

Twintig

Artikel 38, § 2 van de richtlijn 2006/43/EG bepaalt dat elk ontslag of elke opzegging van de auditeur, die is belast met de wettelijke opdracht tot controle van de jaarrekening, ter kennis moet worden gebracht van de verschillende instellingen die deel uitmaken van het stelsel van publiek toezicht.

Deze bepaling is in het Belgisch recht ingevoerd door de wet van 17 december 2008 via de vervanging van de voorschriften van artikel 135 van het Wetboek van Vennootschappen.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen is ermee belast, als entiteit die instaat voor de coördinatie op nationaal niveau van het systeem van publiek toezicht, om aan de diverse instellingen van het Belgisch systeem van publiek toezicht elke informatie door te geven die afkomstig is, hetzij vanwege een bedrijfsrevisor, hetzij vanwege een

onderneming die een commissaris heeft aangeduid, en die betrekking heeft op het ontslag of de opzegging van een commissaris in de loop van zijn mandaat.

Uit artikel 43, § 1 van de wet van 1953 vloeit voort dat het systeem van publiek toezicht, waarop de eindverantwoordelijkheid van het toezicht rust, is als volgt samengesteld:

- de Minister die bevoegd is voor Economie,
- de Procureur-generaal,
- de Kamer van verwijzing en instaatstelling,
- de Hoge Raad voor de Economische Beroepen,
- het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris en
- de tuchtinstanties.

Artikel 135 van het Wetboek van Vennootschappen laat een termijn van één maand aan de Hoge Raad om de informatie aan de diverse instellingen van het systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren over te maken.

C.4. Coördinatie van het Belgisch systeem van publiek toezicht

Eenentwintig

In het kader van de omzetting in Belgisch recht van de voorschriften uit de « auditrichtlijn », heeft de wetgever de Hoge Raad voor de Economische Beroepen belast met (*artikel 77, § 1 van de wet van 22 juli 1953*) :

- de nationale samenwerking tussen de instellingen die deel uitmaken van het systeem van publiek toezicht en
- de internationale samenwerking tussen de stelsels van publiek toezicht van Lidstaten van de Europese Unie.

In de wet van 22 juli 1953 geeft artikel 77, § 3, eerste lid een aantal bijkomende verduidelijkingen omtrent de samenwerking in de schoot van de Europese Unie :

“Het Instituut, de Minister die bevoegd is voor Economie, de Procureur-generaal, de Kamer van verwijzing en instaatstelling, de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris en de tuchtinstanties werken samen met de bevoegde autoriteiten van de lidstaten van de Europese Unie wanneer dat nodig is voor de vervulling van hun respectievelijke taken. Deze autoriteiten verlenen onderling assistentie. Meer in het bijzonder wisselen zij informatie uit en werken ze samen bij onderzoeken die op de uitvoering van wettelijke controles van jaarrekeningen betrekking hebben.”

Artikel 77, § 3, tweede lid van de wet van 22 juli 1953 breidt deze voorschriften uit tot *“de bevoegde autoriteiten van een derde land in geval van een internationaal akkoord mits dit een clausule van wederkerigheid bevat”*.

Artikel 77, § 4 van de wet van 22 juli 1953 machtigt de Koning om “*de modaliteiten [te] bepalen inzake de uitwisseling van vertrouwelijke informatie en de samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten bedoeld in paragrafen 2 en 3*” van voormeld artikel 77.

Dit betekent dat elke instelling van het Belgisch systeem van publiek toezicht binnen het bereik van zijn verantwoordelijkheden mag optreden in het kader van de samenwerking tussen autoriteiten uit de andere Europese lidstaten - zelfs uit derde landen - die instaan voor het toezicht op wettelijke auditors.

De Hoge Raad vervult dan ook een coördinerende rol van functionele aard, met als doel een snel contact tot stand te brengen met/tussen de verschillende entiteiten van het systeem van publiek toezicht.

C.5. Weerslag van de opdrachten van de Hoge Raad inzake het publiek toezicht op de andere onderdelen van de economische beroepen

Tweeëntwintig

Deze nieuwe bevoegdheden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen ten aanzien van het bedrijfsrevisoraat zijn niet zonder gevolg voor de andere onderdelen van de economische beroepen (de accountants, de belastingconsulenten en de erkende boekhouders(-fiscalisten)).

Bepaalde opdrachten die voorbehouden zijn aan de leden van het IBR en aan bepaalde leden van het IAB geven immers aanleiding tot gemeenschappelijke beroepsnormen. Aangezien deze normen het voorwerp moeten uitmaken van een goedkeuring opdat zij toepasselijk kunnen worden geacht op de bedrijfsrevisoren, zullen deze normen - zoals voorgesteld door de Raad van het IAB - *de facto* niet meer kunnen worden aangepast door voorvermelde Raad na het advies van de Hoge Raad, zoals voorzien in de wet van 22 april 1999.

De wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, zoals gewijzigd in januari 2010, legt de goedkeuring van toepassingsmodaliteiten op met een dwingend karakter voor de onderdelen van de economische beroepen die onderworpen zijn aan de anti-witwaswet, met name de bedrijfsrevisoren, de “externe” accountants, de “externe” belastingconsulenten, de erkende boekhouders en de erkende boekhouders-fiscalisten.

De drie Instituten hebben een gezamenlijke aanpak gevolgd bij de voorbereiding van een gemeenschappelijke tekst die toepasselijk zal zijn voor alle leden van de economi-

sche beroepen, onderworpen aan de wet. Voor het eerst sinds de wijziging van de wet van 22 juli 1953 werd een gemeenschappelijke tekst uitgewerkt met een dwingend karakter voor de leden van het IBR, van het IAB en van het BIBF.

De opdracht van de Hoge Raad bestaat enerzijds in een goedkeuring (of een weigering van goedkeuring) van een norm voor wat het IBR betreft (na een openbare raadpleging en de integratie van elementen die in het kader van deze openbare raadpleging worden opgemerkt) en anderzijds in een verzoek om advies voor wat het IAB en het BIBF betreft.

Dit dossier kon pas in februari 2011 worden afgerond, en dit na rekening te hebben gehouden met de diverse wettelijke voorschriften die zijn ingesteld, zowel in 1999 als in 2007.

Conclusies

Drieëntwintig

Uit deze bijdrage blijkt duidelijk dat de Hoge Raad sinds de oprichting in 1985 talrijke evoluties heeft gekend.

Deze opeenvolgende wijzigingen hebben ervoor gezorgd dat de Hoge Raad, ten aanzien van het IAB en het BIBF een “consultatieve autoriteit” is geworden, terwijl de Hoge Raad aanvankelijk een louter “consultatief orgaan” was.

Sinds 1985 is de benaming van de Hoge Raad herhaaldelijk gewijzigd. Deze aanpassingen op het vlak van de benaming stemmen overeen met de uitbreidingen van bevoegdheden.

Sedert 1999 vormen de drie Instituten (IBR, IAB en BIBF) de “economische beroepen” en groeperen zij de verschillende cijferberoepen. De evoluties die aan hun wettelijk en reglementair kader zijn aangebracht, zijn gericht op een toenemende harmonisering, met aandacht voor het behoud van de specificiteiten van elk onderdeel van de economische beroepen.

De hervorming van 2007, waarbij de rol van de Hoge Raad ten aanzien van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren is veranderd, heeft geen rechtstreekse weerslag op de rol van de Hoge Raad ten aanzien van het IAB of het BIBF. Hooguit kan er sprake zijn van een onrechtstreekse invloed ingeval van het voorleggen van een gezamenlijke normatieve tekst door het IBR, het IAB en het BIBF.

Het is doorheen de adviezen en aanbevelingen van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, maar ook via het overleg tussen de drie Instituten (in het

bijzonder dankzij de ontmoetingen in de schoot van het Interinstitutionencomité) dat de evoluties van de vijf onderdelen die de cijferberoepen vormen, ervoor zorgen dat elk van deze onderdelen vooruitgang kan boeken.

De Hoge Raad, die door de wetgever is belast met de taak van overleg tussen de drie Instituten, benadrukt dan ook nogmaals de fundamentele rol van het Interinstitutionencomité en onderlijnt het belang om regelmatig ontmoetingen te organiseren in de schoot van dit Comité, een plaats waar de verschillende partijen van gedachten kunnen wisselen.

Vierentwintig

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen volgt de diverse evoluties bij het Institute of Forensic Auditors (IFA) van nabij, aangezien de werkzaamheden die door zijn leden worden uitgevoerd (waarvan sommigen overigens lid zijn van het IBR, IAB of BIBF) zeer nauw verwant zijn met de werkzaamheden die worden verricht door bedrijfsrevisoren, accountants, belastingconsulenten en erkende boekhouders (-fiscalisten).

Zoals reeds herhaaldelijk gesteld sedert een tiental jaren, is de Hoge Raad bereid om, in het kader van de gedachtewisselingen omtrent de oprichting van een « Audit-pool », zoals voor de andere leden van de economische beroepen, zijn rol als koepelorganisatie voor de Forensic Auditors te spelen, indien de bevoegde Minister van mening zou zijn dat de Hoge Raad een toegevoegde waarde kan bieden bij de uitwerking van het normatief en reglementair kader van dit beroep.

Jean-Paul Servais, Voorzitter
en Catherine Dendauw, Wetenschappelijk adviseur
Hoge Raad voor de Economische Beroepen